

De Minister-President
De heer Drs. H.W.M. Schoof
Minister van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

In cc naar
Staatssecretaris De heer Dr. T.H.D. Struycken
Staatssecretaris De heer V.P.G. Karremans LL.M. MSc.

Den Haag, 2 september 2024

Betreft: Participatie minderjarigen in besluitvormingsprocessen die hun leven betreffen

Geachte heer Schoof,

Heeft u kennis genomen van:

- De 2de aflevering podcast 'Scheidserie' van het Jeugdjournaal¹ van 16 juli 2024 waarin aan kinderen uitleg gegeven wordt over het kindgesprek bij de rechter;
- Van het artikel 'De kinderrechter heeft tien minuten om het kind van ouders in een scheidingszaak aan te horen. 'Ik verbaas mij over wat ik in de praktijk doe' in het NRC van 16 juli 2024² waarin Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer en kinderrechter Bart Tromp uitleggen hoe het kindgesprek op dit moment wordt vormgegeven de zorgen die zij hierover hebben;
- De Kamervragen van het lid Bruyning (NSC) over dit onderwerp van 22 juli 2024³?

Ondergetekenden delen de zorgen die in bovengenoemde media en Kamervragen aan de orde zijn gesteld en wenden zich om die reden tot u.

De Nederlandse wet bepaalt dat een minderjarige van twaalf jaar of ouder, in beginsel, het recht heeft zijn of haar mening kenbaar te maken.

¹ NOS Jeugdjournaal, Scheidserie: wat heb jij te zeggen als je ouders uit elkaar gaan (<https://open.spotify.com/episode/60NIDu7NOKYwbHfH36pZHK?si=a1a4d090c39d4604>).

² NRC, 16 juli 2024, De kinderrechter heeft tien minuten om het kind van ouders in een scheidingszaak aan te horen. «Ik verbaas mij over wat ik in de praktijk doe» (<https://www.nrc.nl/nieuws/2024/07/16/de-kinderrechter-heeft-tien-minuten-om-het-kind-van-ouders-in-eenscheidingszaak-aan-te-horen-ik-verbaas-mij-over-wat-ik-in-de-praktijk-doe-a4859890>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2024Z12124&did=2024D29305>

Wij merken op dat:

- Juridische deskundigen hebben vastgesteld dat dit wettelijke hoorrecht niet beantwoordt aan het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (hierna IVRK), dat geen leeftijdsgrens kent en aan kinderen bovendien garandeert dat *alle* kinderen in *ieder* besluitvormingsproces mogen *participeren*.⁴
- Juridische en gedragsdeskundigen hebben bovendien veel zorgen over hoe dat hoorrecht in Nederland feitelijk vorm en inhoud krijgt.⁵

Dat komt omdat in Nederland kinderen niet altijd op dezelfde wijze worden uitgenodigd om met een (kinder)rechter te praten, niet altijd dezelfde informatie krijgen, kindgesprekken door gerechten vaak worden ingepland voorafgaand aan een zitting en kinderen daarom in de situatie terecht kunnen komen dat zij geconfronteerd worden met de spanning die tussen hun wachtende ouders heerst. Kinderen worden bovendien en zeker niet in de laatste plaats, nog steeds in zittingszalen gehoord, soms zelfs door een kinderrechter die een toga aanhoudt.

Daarnaast is er in sommige gevallen slechts beperkte tijd beschikbaar voor een kindgesprek waardoor nauwelijks de ruimte bestaat om echt tot de kern te komen. Ook blijkt uit het reeds genoemde WODC rapport dat het voor kinderen noodzakelijk is de kindgesprekken aan te laten sluiten bij de cognitieve vermogens van het kind zodat de participatie optimaal tot zijn recht komt.

In veel onderzoeksrapporten is besproken waarom dat anders moet en dat het voor een kind niet goed is als het op deze manier wordt gehoord.

Al die rapporten hebben er in de afgelopen twintig jaar – helaas – niet toe geleid dat in Nederland *alle* kinderen op dezelfde wijze worden uitgenodigd voor een gesprek met de kinderrechter, dat zij op dezelfde wijze worden geïnformeerd over hun rechten, dat zij altijd in een kindvriendelijke wachtruimte zonder hun ouders mogen wachten op het gesprek met de kinderrechter en vooral, dat zij altijd in een kindvriendelijke ruimte met de kinderrechter mogen praten die ook nog eens voldoende tijd voor hen heeft.

Kunt u daarom de verantwoordelijkheid nemen en zorgen:

- Dat met spoed wetgeving wordt ingevoerd die het mogelijk maakt dat het hoorrecht wordt vervangen door het in het IVRK aan alle kinderen gegarandeerde recht op participatie in ieder rechterlijke besluitvormingsproces dat op hen betrekking heeft;
- Dat ieder kind in Nederland op dezelfde wijze wordt uitgenodigd en geïnformeerd over zijn of haar mogelijkheden om met de (kinder)rechter te praten;
- Dat ieder kind in Nederland niet meer hoeft te wachten tussen of met zijn ouders voordat het door de (kinder)rechter wordt gehoord;

⁴ «Kind in proces: van communicatie naar effectieve participatie» van 2 maart 2020, van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Datacentrum (WODC)

⁵ «Kind in proces: van communicatie naar effectieve participatie» van 2 maart 2020, van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Datacentrum (WODC)

- Dat ieder kind in Nederland niet langer wordt 'gehoord' in een zittingszaal, maar dat er in ieder gerecht een kindvriendelijke ruimte is waar het kind een gesprek heeft met de (kinder)rechter;
- Dat bij het maken van de brief waarmee kinderen worden uitgenodigd en geïnformeerd, bij de inrichting van kindvriendelijke wacht- en gespreksruimtes gebruik wordt gemaakt van de inzichten vanuit de daarover te verkrijgen adviezen vanuit de pedagogische wetenschappen;
- Dat er voldoende tijd vrijgemaakt kan worden voor de kindgesprekken om met hen tot de kern te komen van het besluit wat voor ligt en hun mening daarover en de mogelijke gevolgen;
- Dat er blijvende aandacht en investering komt voor training en regelmatige scholing voor rechters in het voeren van kindgesprekken⁶, en dat gerechten zich gaan houden aan de professionele standaarden die voor kinderrechters zijn opgesteld.

Los van ons appel op uw verantwoordelijkheid gaan wij graag met u het gesprek aan om actief bij te dragen aan de invulling van bovenstaande en zodanig vorm te geven dat kinderen kunnen participeren in zaken die hun betreffen zoals het IVRK bedoeld heeft.

In afwachting van uw uitnodiging, verblijven wij,

Met vriendelijke groet,

Unicef – Suzanne Laszlo
 Kids Rights – Marc Dullaert
 Het Vergeten Kind – Margot Ende
 Defence for Children – Mirjam Blaak
 Humanitas – René Peeters
 Lot's Foundation – Saskia Klomps
 Stichting Villa Pinedo – Sanne Abrahams
 Ned. Academie voor Psychotherapie – Charlotte Visch
 Beroepsorganisatie Kindbehaertiger – Marieke Lips
 Jeugdhulp Voldoende Beschermd – Daisy Petrona Claasse
 Augeo Foundation – Marielle Dekker

Psychologiepraktijk Hechtscheiden – Heleen Koppejan
 Minister van Kinderen – Gabriel Gomes Baros
 Terre des Hommes – Jullie Verhaar
 NeGG – Joost Richards
 Het Verloren Kind – Peter Beerents
 Ellen Loykens – Klinisch Psycholoog Molendrift
 Peer van der Helm – Lector residentiële Jeugdzorg Universiteit Leiden
 & hoogleraar Onderwijs en Zorg aan de UvA

Contactpersoon namens de ondertekenende partijen/personen
 Krijn ten Hove
krijn@anewvision.eu
 +31 6 2256 8466

⁶ «Kind in proces: van communicatie naar effectieve participatie» van 2 maart 2020, van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Datacentrum (WODC) pagina 13

